

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 320/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Kuročkom, advokátska kancelária, Obchodná 2, Michalovce, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gn 166/13/1000-53 z 26. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Úradu špeciálnej prokuratúry (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. VII/2 Gn 166/13/1000-53 z 26. júla 2019 (ďalej aj „napadnuté upovedomenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že generálna prokuratúra napadnutým upovedomením vybavila ďalší opakovaný podnet sťažovateľa vo veci podaného trestného oznámenia zo strany sťažovateľa. Generálna prokuratúra v napadnutom upovedomení uviedla, že trestné oznámenie sťažovateľa *„bolo vybavené policajným zborom“* a opakovaný podnet sťažovateľa *„bol odložený generálnym prokurátorom dňa 24. februára 2015“*. Vo veci sťažovateľa a jeho následných ďalších podaní generálna prokuratúra uviedla, že konkrétne *„Úrad špeciálnej prokuratúry konal, a keďže na časť podania nebol vecne príslušný, bolo podanie postúpené netrestnému odboru generálnej prokuratúry dňa 17. apríla 2019“*. K ďalším podaniam sťažovateľa (napr. zo 17. júla 2019) generálna prokuratúra uviedla, že v zmysle *„§ 31 ods. 5 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v platnom znení prihliadať nebude“*. Generálna prokuratúra vyhodnotila postup Úradu špeciálnej prokuratúry zo 17. apríla 2019 za *„vecne správny, v súlade so zákonom“*.

3. Sťažovateľ po chronologickom opise podaných podnetov na generálnu prokuratúru uvádza, že o odložení jeho podaní rozhodoval nekompetentný orgán prokuratúry. Podľa sťažovateľa ďalej v upovedomení z 26. júla 2019, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 26. júla 2019, sa špeciálny prokurátor podľa mienky sťažovateľa vôbec nezaoberal povinnosťou v zmysle § 36a zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) relevantne sa zaoberať všetkými okolnosťami rozhodnými pre posúdenie veci, a reagovať tak na namietané protiprávne konanie.

3.1 Podľa sťažovateľa takéto zmätočne konanie prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry zakladá stav právnej neistoty, čo nie je akceptovateľné v demokratickom a právnom štáte.

4. Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že:

„Základné ľudské práva a slobody sťažovateľa podľa čl. 46 ods.(1) a čl. 48 ods.(2) Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. (1) Medzinárodného Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, boli Upovedomením číslo VII/2 Gn 166/13/1000-53 zo dňa 26.7.2019 Úradom špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky porušené.

Ústavný súd SR ruší Upovedomenie číslo VII/2 Gn 166/13/1000-53 zo dňa 26.7.2019 Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a jej prikazuje obnoviť stav pred porušením základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa a prikazuje Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky konať vo veci prešetrenia ďalšieho opakovaného podnetu z 17.7.2019 v zmysle osobitných predpisov.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania...“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

6. Podstatou výhrad sťažovateľa je, že orgány prokuratúry sa nedostatočne zaoberali jeho podnetmi a nezaoberali sa všetkými okolnosťami rozhodnými pre posúdenie veci.

7. Ústavný súd predovšetkým podotýka, že pokiaľ ide vo všeobecnosti o právo na súdnu ochranu, uvedené právo v obdobných veciach nemôže byť v zásade vôbec dotknuté. Súčasťou práva na súdnu ochranu totiž nie je právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, aby na základe podaného trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný zahájiť trestné stíhanie, alebo zahájiť trestné stíhanie pre oznamovateľom označený trestný čin či podať obžalobu voči označeným osobám s právnou kvalifikáciou skutku podľa predstáv oznamovateľa (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09).

7.1 Ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní pre konkrétny, napr. poškodenou osobou artikulovaný trestný čin [porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Dziedzic proti Poľsku z 25. 11. 2003, č. 50428/99, bod 6; rozsudok vo veci Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, č. 11826/85, bod 29; rozsudok vo veci Kusmierk v. Poľsko z 21. 9. 2004, č. 10675/02, bod 48].

7.2 Ústavný súd však ďalej dôvodí, že si je vedomý judikatúry ESLP, ktorú reflektoval aj vo svojej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej zlyhanie štátu pri vyšetrowaní niektorých trestných činov môže viesť k porušeniu čl. 2 (pozri medzi mnohými rozsudok

veľkého senátu vo veci McCann a ďalší proti Spojenému kráľovstvu z 27. 9. 1995, č. 18984/91, bod 161 alebo rozsudok Isayeva, Yusupova a Bazayeva proti Rusku z 24. 2. 2005, č. 57947/00, body 209 – 213), čl. 3 (rozsudok vo veci Assenov a ďalší proti Bulharsku z 28. 10. 1998, č. 24760/94, bod 102; podobne nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 70/01 z 27. júna 2003), čl. 4 (rozsudok vo veci Rantsev proti Cypru a Rusku zo 7. 1. 2010, č. 25965/04, bod 288) a výnimočne tiež k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 8 dohovoru.

7.3 U zásahov do práva zaručeného čl. 8 dohovoru však ESĽP vyžaduje trestne právnu ochranu len veľmi výnimočne. Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrowanie sa vzťahuje len na veľmi závažné zásahy do samotnej podstaty tohto práva („*where fundamental values and essential aspects of private life are at stake*“ – pozri rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27; ďalej napr. rozsudok vo veci Söderman proti Švédsku z 12. 11. 2013, č. 5786/08, body 82 – 85). Takými sú predovšetkým vážne zásahy do fyzickej či psychickej integrity, ako sú napríklad prípady domáceho násilia (rozhodnutie vo veci M. T. a S. T. proti Slovensku z 29. 5. 2012, č. 59968/07, body 58 a 64), sexuálneho násilia (pohlavné zneužívanie či znásilnenie, pozri napr. rozsudok vo veci X a Y proti Holandsku z 26. 3. 1985, č. 8978/80, bod 27), či fyzického násilia voči skupinám vyžadujúcim špeciálnu ochranu, ako sú napr. deti (rozsudok vo veci Remetin proti Chorvátsku z 11. 12. 2012, č. 29525/10, bod 91). V ostatných prípadoch postačí ochrana prostriedkami iných právnych odvetví.

7.4 To, že sťažovateľ nesúhlasí s výsledkom prešetrenia jeho trestného oznámenia orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánmi prokuratúry, nemôže byť v danom prípade predmetom prieskumu ústavným súdom. Ústavný súd nie je súdom skutkovým či opravnou inštanciou v rámci trestného konania či trestného súdnictva a v zásade mu neprináleží preskúmať to, ako právne kvalifikovali alebo nekvalifikovali konkrétny skutok orgány činné v trestnom konaní, prokuratúra a súdy. Úloha ústavného súdu sa v rámci trestného konania (predsúdneho či súdneho) obmedzuje na dohľad nad zachovaním hmotných a procesných ústavných práv osôb, ktorým ústava či dohovor garantujú v rámci trestného konania určité subjektívne hmotné a procesné ústavné práva a dohľad na riadnym plnením pozitívneho záväzku štátu viesť účinné vyšetrowanie, porušenie ktorého by viedlo k veľmi

závažnému zásahu do samotnej podstaty konkrétnych ústavných (zväčša hmotných – pozri už uvedené) práv. Ústavný súd teda v zásade nie je oprávnený hodnotiť samotné vyšetrovanie trestného činu alebo právnu kvalifikáciu skutku či váhu jednotlivých dôkazov v trestnom konaní.

7.5 Súčasťou judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že právu dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu alebo opakovaného podnetu v zmysle § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť, avšak súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je aj právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) aj vyhovel v súlade s jej predstavami (porov. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, II. ÚS 595/2014, II. ÚS 819/2016, III. ÚS 57/2018).

8. Ústavný súd vo veci sťažovateľa uvádza, že generálna prokuratúra reagovala na opakovaný podnet sťažovateľa zákonným spôsobom, a teda si riadne plnila svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona o prokuratúre, pričom vybavila opakovaný podnet sťažovateľa napadnutým upovedomením, ktoré splňa náležitosti predpokladané zákonom o prokuratúre, v ktorom generálna prokuratúra vyjadrila odôvodnený právny názor na zistený skutkový a právny stav. Generálna prokuratúra reagovala aj na námietky sťažovateľa týkajúce sa predchádzajúcich podnetov sťažovateľa a ich vybavenia, a skutočnosť, že právne závery generálnej prokuratúry sú odlišné od záverov sťažovateľa, nie je dôvodom na spochybňovanie zákonnosti a ústavnosti vybavenia jeho opakovaného podnetu. Ústavný súd konštatuje, že postupom generálnej prokuratúry v súlade so zákonom o prokuratúre nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa domáhať sa ochrany svojich práv podaním podnetu alebo opakovaného podnetu orgánom prokuratúry a právne závery vyslovené v napadnutom upovedomení generálnej prokuratúry nie sú arbitrárne, extrémne nelogické ani sa neodchýlili od veci samej, a je nutné považovať ich za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

9. Vzhľadom na dosiaľ prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu